

**LOTNY CZAS –
EGZYSTENCJALNE
ROZWAŻANIA POETY**

**TADEUSZ BANOWSKI
BEATA ZIELIŃSKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły branżowej II stopnia

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska

Bożena Święch

Katarzyna Szczepkowska-Szczeńiak

Jadwiga Iwanowska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Lotny czas – egzystencjalne rozważania poety

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji

I/45 minut

Cele

Uczeń:

- wskazuje na rolę czasu w życiu człowieka;
- określa źródło motywu vanitas;
- charakteryzuje egzystencjalną postawę;
- wskazuje zastosowane w tekstach środki poetyckie;
- porównuje stosunek poetów do życia i śmierci;
- rozwija umiejętność pracy w grupie;
- tworzy infografikę.

Metody/Techniki/Formy pracy

- interpretacja tekstu;
- praca zespołowa;
- praca w grupach;
- dyskusja moderowana;
- przekład intersemiotyczny.

Środki dydaktyczne

- Daniel Naborowski, *Krótkość żywota*
- Wisława Szymborska, *O śmierci bez przesady*
- Salvador Dali, *Trwałość pamięci*, <https://www.artesubastas.es/wp-content/uploads/2018/06/38.-La-persistencia-de-la-memoria.-Dali.jpg>
- duże arkusze papieru, kolorowe flamastry.

Opis przebiegu lekcji

Część wstępna

Nauczyciel wyświetla obraz Salvadora Dali, prosi młodzież o dokonanie interpretacji dzieła w kontekście egzystencjalnym – odczytanie motywu zegarów jako refleksji nad życiem. Uczniowie przypominają łaciński cytat pochodzący z Księgi Koheleta i wyjaśniają jego sens.

Część właściwa

Nauczyciel dzieli klasę na grupy, które dokonują przekładu intersemiotycznego wiersza Daniela Naborowskiego *Krótkość żywota* – sporządzają schemat przedstawiający zegar. Na nim dokonują interpretacji graficznej poszczególnych

rozważań poety na temat roli czasu, obrazu człowieka, zwracając uwagę na określania dotyczące życia. Graficzne skojarzenia mogą wzbogacić o cytaty, propozycje odczytania użytych środków poetyckich. Po zaprezentowaniu i omówieniu prac nauczyciel rozdaje grupom tekst Wisławy Szymborskiej *O śmierci bez przesady*. Uczniowie odczytują wiersz. Nauczyciel prowadzi dyskusję moderowaną, zadając pytania o stosunek autorki do śmierci i prosząc o nasuwające się wnioski. Zwraca uwagę na sposób wypowiedzi, język wiersza. Uczniowie porównują podejście do śmierci i sposób mówienia o niej u Naborowskiego i poetki współczesnej.

Część podsumowująca

Uczniowie formułują stwierdzenia o ponadczasowości motywu śmierci, wskazują na różne sposoby mówienia o przemijaniu. Przedstawiają postawy artystów (malarza i poetów) do problemu egzystencji człowieka. Stawiają tezę na ten temat, zapisują propozycje na tablicy.

Praca domowa

W odniesieniu do wybranej tezy, sporządź konspekt wypowiedzi, zawierającej trzy argumenty: dwa nawiązujące do przykładów omówionych podczas lekcji oraz jeden ikoniczny, inny niż zaprezentowany podczas zajęć.

Komentarz metodyczny

Lekcja dotyczy wartości ponadczasowych – motywu nieuchronności człowieka przed przemijającym czasem i śmiercią. Zostały w niej zaproponowane metody aktywizujące, angażujące uczniów, rozwijające komunikację w grupie, kompetencje kluczowe, ćwiczące umiejętność pracy z różnymi tekstami kultury oraz ćwiczenie – tworzenie przekładu intersemiotycznego, opartego na rekonstrukcji pierwotnego utworu na język innego tworzywa, wykorzystanie wielu zmysłów i operowanie myśleniem skrótowym, pobudzającym kreatywność i kształcącym integrację uczniów. W odniesieniu do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy dostosować wymagania edukacyjne, np. wydłużyć czas pracy, powiększyć kserokopię tekstu, stosować ocenianie kształtujące, samoocenę i ocenę koleżeńską; wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a gdzie popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. Uczniom zdolnym można proponować wykonanie dodatkowego zadania, np. przygotowanie opisu innego dzieła w formie interaktywnej prezentacji w aplikacji Thinglink <https://www.thinglink.com>

i zaprezentowanie materiału podczas lekcji. W odniesieniu do uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym należy dostosować wymagania do zaleceń określonych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.